

Privremena verzija

PRESUDA SUDA (šesto vijeće)

5. ožujka 2020.(*)

„Zahtjev za prethodnu odluku – Oporezivanje – Zajednički sustav poreza na dodanu vrijednost – Direktiva 2006/112/EZ – članak 132. stavak 1. točka (c) – Izuzeća – Pružanje medicinske skrbi u okviru obavljanja medicinskih i paramedicinskih profesija – Telefonsko pružanje usluga – Usluge koje pružaju medicinski tehničari i medicinske sestre te medicinski asistenti”

U predmetu C-48/19,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Bundesfinanzhof (Savezni financijski sud, Njemačka), odlukom od 18. rujna 2018., koju je Sud zaprimio 25. siječnja 2019., u postupku

X-GmbH

protiv

Finanzamt Z

SUD (šesto vijeće),

u sastavu: M. Safjan, predsjednik vijeća, L. Bay Larsen (izvjestitelj) i N. Jääskinen, suci,

nezavisni odvjetnik: E. Tanchev,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za X-GmbH, G. Burwitz, *Rechtsanwalt*,
- za njemačku vladu, S. Eisenberg, u svojstvu agenta,
- za Europsku komisiju, L. Lozano Palacios i L. Mantl, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odlučiti bez mišljenja,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 132. stavka 1. točke (c) Direktive Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost (SL 2006., L 347, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 9., svezak 1., str. 120.).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društva X-GmbH i Finanzamta Z (Porezna uprava Z, Njemačka) povodom odbijanja potonjeg da od poreza na dodanu vrijednost (PDV) izuzme telefonska savjetovanja o različitim pitanjima u vezi sa zdravljem i programe telefonskog praćenja pacijenata koji boluju od kroničnih ili dugotrajnih bolesti, a koje društvo X pruža za račun javnih zdravstvenih fondova.

Pravni okvir

Direktiva 2006/112

3 Članak 132. stavak 1. Direktive 2006/112 glasi kako slijedi:

„Države članice obvezne su izuzeti sljedeće transakcije:

[...]

(b) bolnička i medicinska zaštita i usko povezane aktivnosti koje obavljaju subjekti javnog prava ili, u socijalnim uvjetima koji su slični onima koji se primjenjuju na subjekte javnog prava, bolnice, centre za medicinsko liječenje ili dijagnostiku i ostale valjano priznate institucije slične prirode;

(c) pružanje medicinske skrbi u okviru obavljanja medicinskih ili paramedicinskih profesija u skladu s njihovim definicijama u dotičnoj državi članici;

[...]”

Njemačko pravo

4 Članak 4. Umsatzsteuergesetza (Zakon o porezu na promet) od 21. veljače 2005. (BGBl. 2005. I, str. 386.), kako je izmijenjen Zakonom od 19. prosinca 2008. (BGBl. 2008. I, str. 2794.), propisuje:

„Među transakcijama navedenima u članku 1. stavku 1. točki 1., od plaćanja poreza izuzeti su:

[...]

14. (a) pružanje medicinske skrbi u okviru obavljanja liječničkih djelatnosti, djelatnosti dentalne medicine, liječenja alternativnim metodama, fizioterapeutske djelatnosti, primaljstva ili bilo koje druge slične medicinske djelatnosti. [...]”

Glavni postupak i prethodna pitanja

5 X je društvo s ograničenom odgovornošću osnovano u skladu s njemačkim pravom. Ono je za račun javnih zdravstvenih fondova u veljači 2014. obavljalo telefonska savjetovanja o različitim pitanjima u vezi sa zdravljem te je telefonski provodilo programe praćenja pacijenata koji boluju od kroničnih ili dugotrajnih bolesti.

6 Navedene su usluge pružali medicinski tehničari i medicinske sestre te medicinski asistenti koji su većinom bili osposobljeni kao „treneri za zdravlje i dobrobit”. U više od trećine slučajeva bio je konzultiran i liječnik koji bi preuzeo savjetovanje odnosno, u slučaju upita za pojašnjenje, davao upute ili drugo mišljenje.

7 Telefonska savjetovanja omogućavala su osiguranicima da u svakom trenutku nazovu zaposlenike društva X i pitaju ih za dodatne informacije. Ako bi pak zatražili liječnički savjet, navedeni bi zaposlenici izvršili računalnu procjenu pomoću ciljanih pitanja koja su im omogućila

svrstavanje osiguranikove situacije u određeni medicinski kontekst, a zatim bi ih savjetovali o terapiji objašnjavajući im dijagnoze i moguće terapije odnosno predlažući im promjene u ponašanju ili liječenju.

8 Riješeni sluđajevi bili su nasumično predođeni odgovornom liječniku koji je, među ostalim, sa stručnog medicinskog stajališta provjeravao vjerodostojnost dokumentiranih podataka.

9 Fondovi zdravstvenog osiguranja su, u okviru programa prađenja, birali sudionike na temelju podataka iz njihovih računa i kliničkih slika, a zatim su ih kontaktirali i, na njihov zahtjev, upisivali u program. Navedeni su programi omogućavali zaposlenicima društva X da, u razdoblju od tri do dvanaest mjeseci, kontaktiraju sudionike, a potomjima da u svakom trenutku nazovu te zaposlenike kako bi dobili informacije o svojoj kliničkoj slici.

10 Sud koji je uputio zahtjev navodi da su ti programi bili ponajprije usmjereni na to da sudionici i članovi njihovih obitelji bolje razumiju bolest, zatim na pravilnije liječenje lijekovima ili sudjelovanje u drugim terapijama, sprežavanje pogrešnog uzimanja lijekova te na postizanje odgovarajuće reakcije na eventualno pogoršanje simptoma i društvenu isključenost. Cilj navedenih programa bio je poboljšati upravljanje troškovima lijeđenja pacijenata, i to osobito osjetnim smanjenjem broja novih hospitalizacija, pružiti podršku roditeljima pacijenata koji boluju od poremećaja pažnje te smanjiti rizike od sekundarnih bolesti.

11 Na temelju navedenih aktivnosti društvo X tražilo je izuzeće od poreza na promet za razdoblje o kojem je riječ u glavnom postupku. Porezna uprava Z ocijenila je da su predmetne transakcije oporezive.

12 Društvo X, čija je tužba podnesena pred nadležnim prvostupanjskim sudom odbijena, podnijelo je reviziju Bundesfinanzhofu (Savezni financijski sud, Njemačka).

13 Kao prvo, sud koji je uputio zahtjev dvoji o tome može li smatrati da PDV-u podliježu medicinska savjetovanja pružena telefonom, koja nisu vezana uz konkretno liječenje ili mu samo prethode, ili treba primijeniti sudsku praksu Suda koja iz izuzeća predviđenog člankom 132. stavkom 1. točkom (c) Direktive 2006/112 isključuje usluge lijeđenja koje se provode isključivo radi zadovoljenja općih životnih potreba, kao što su slobodno vrijeme, razonoda ili potrebe estetske prirode.

14 Kao drugo, želi znati primjenjuju li se obilježja kvalifikacija koja je dotična država članica odredila za medicinske i paramedicinske profesije u pogledu „tradicionalnog” pružanja medicinske skrbi u smislu članka 132. stavka 1. točke (c) navedene direktive i na pružanje medicinske skrbi bez fizičkog kontakta ili su u tom slučaju potrebni dodatni zahtjevi.

15 U tim je okolnostima Bundesfinanzhof (Savezni financijski sud) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Je li u okolnostima poput onih u glavnom postupku, u kojima porezni obveznik za račun fondova zdravstvenog osiguranja telefonski savjetuje osiguranike o različitim pitanjima u vezi sa zdravljem i bolestima, riječ o djelatnosti koja ulazi u područje primjene članka 132. stavka 1. točke (c) [Direktive 2006/112]?

2. Je li za potrebnu stručnu kvalifikaciju za usluge navedene u prvom prethodnom pitanju i transakcije u okviru „programa prađenja pacijenata” u okolnostima poput onih u glavnom postupku dovoljno da telefonska savjetovanja provode „treneri za zdravlje i dobrobit” (medicinski asistenti, medicinski tehničari i medicinske sestre) te da u otprilike trećini slučajeva sudjeluje liječnik?”

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

16 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita može li telefonsko pružanje usluga koje se sastoji od savjetovanja u vezi sa zdravljem i bolestima biti obuhvaćeno izuzećem od PDV-a iz članka 132. stavka 1. točke (c) Direktive 2006/112.

17 Iz doslovnog tumačenja članka 132. stavka 1. točke (c) navedene direktive proizlazi da se usluga mora izuzeti ako ispunjava dva uvjeta, tj., s jedne strane, da je pružanje medicinske skrbi i, s druge strane, da je u okviru obavljanja medicinskih ili paramedicinskih profesija u skladu s njihovim definicijama u dotičnoj državi članici (presuda od 27. lipnja 2019., Belgisch Syndicaat van Chiropraxie i dr., C-597/17, EU:C:2019:544, t. 19. i navedena sudska praksa).

18 S obzirom na to da se prvo pitanje odnosi na prirodu predmetne usluge, treba utvrditi doseg prvog od navedenih uvjeta.

19 U tom pogledu valja istaknuti da se članak 132. stavak 1. točka (c) Direktive 2006/112, što se tiče prvog navedenog uvjeta, odnosi samo na pojam „pružanje medicinske skrbi”, pri čemu nisu navedeni elementi koji se odnose na mjesto njezina izvršenja.

20 Iz sudske prakse Suda proizlazi da, iako se članak 132. stavak 1. točka (b) navedene direktive odnosi na usluge pružene u bolničkom okruženju, članak 132. stavak 1. točka (c) te direktive odnosi se na usluge pružene izvan takvog okvira, kako u privatnom domu pružatelja usluge tako i u domu pacijenta ili na bilo kojem drugom mjestu (vidjeti u tom smislu presudu od 18. rujna 2019., Peters, C-700/17, EU:C:2019:753, t. 21. i navedenu sudsku praksu).

21 Iz toga dakle proizlazi da, za primjenu članka 132. stavka 1. točke (c) te direktive, usluga koja ispunjava uvjete navedene u toj odredbi može biti obuhvaćena u njoj predviđenim izuzećem bez obzira na mjesto njezina izvršenja.

22 Sud je usto pojasnio da se, u slučaju medicinskih analiza koje propisuju liječnici opće prakse, načelo porezne neutralnosti ne bi poštovalo kada bi se na takve usluge primjenjivao drukčiji sustav PDV-a ovisno o mjestu na kojem su pružene ako je njihova kvaliteta jednakovrijedna uzimajući u obzir obrazovanje predmetnih pružatelja usluga (presuda od 18. rujna 2019., Peters, C-700/17, EU:C:2019:753, t. 29. i navedena sudska praksa).

23 S obzirom na sve navedeno, valja utvrditi da telefonsko pružanje medicinske skrbi može biti obuhvaćeno izuzećem od PDV-a iz članka 132. stavka 1. točke (c) Direktive 2006/112 ako ispunjava sve uvjete za primjenu tog izuzeća.

24 To je razmatranje, osim toga, u skladu s ciljem smanjenja troškova zdravstvene skrbi i činjenja te skrbi dostupnijom pojedincima, koji se želi postići člankom 132. stavkom 1. točkom (c) navedene direktive (vidjeti u tom smislu presudu od 13. ožujka 2014., Klinikum Dortmund, C-366/12, EU:C:2014:143, t. 28. i navedenu sudsku praksu).

25 Međutim, moguće je da isti porezni obveznik istodobno obavlja usluge izuzete od PDV-a koje odgovaraju pojmu „pružanje medicinske skrbi” i druge koje podliježu navedenom porezu (vidjeti u tom smislu presude od 20. studenoga 2003., Unterpertinger, C-212/01, EU:C:2003:625, t. 38.; od 20. studenoga 2003., D’Ambrumenil i Dispute Resolution Services, C-307/01, EU:C:2003:627, t. 56. i od 21. ožujka 2013., PFC Clinic, C-91/12, EU:C:2013:198, t. 31. i 32.).

26 Prema tome je na sudu koji je uputio zahtjev da utvrdi u kojoj mjeri telefonska savjetovanja

iz glavnog postupka odgovaraju pojmu „pružanje medicinske skrbi” iz članka 132. stavka 1. točke (c) Direktive 2006/112.

27 U tu svrhu je na njemu, s obzirom na to da je on taj koji određuje treba li medicinsku uslugu izuzeti od PDV-a, da provjeri imaju li ta savjetovanja terapijski cilj (vidjeti u tom smislu presude od 20. studenoga 2003., *Unterpertinger*, C-212/01, EU:C:2003:625, t. 40. i 42., i od 27. travnja 2006., *Solleveld i van den Hout-van Eijnsbergen*, C-443/04 i C-444/04, EU:C:2006:257, t. 24. i navedenu sudsku praksu).

28 U tom pogledu, a u skladu s ustaljenom sudskom praksom, pojam „pružanje medicinske skrbi” odnosi se na uslugu čiji je cilj dijagnosticiranje, liječenje i, u mjeri u kojoj je to moguće, izlječenje bolesti ili zdravstvenih poremećaja (presude od 14. rujna 2000., *D.*, C-384/98, EU:C:2000:444, t. 18., i od 18. rujna 2019., *Peters*, C-700/17, EU:C:2019:753, t. 20. i navedena sudska praksa).

29 Međutim, iz toga nužno ne slijedi da terapijski cilj usluge treba tumačiti osobito usko (presude od 10. lipnja 2010., *Future Health Technologies*, C-86/09, EU:C:2010:334, t. 40. i navedena sudska praksa i od 21. ožujka 2013., *PFC Clinic*, C-91/12, EU:C:2013:198, t. 26.). Stoga su medicinske usluge obavljene s ciljem zaštite zdravlja, uključujući njegovo održavanje ili izlječenje, obuhvaćene izuzećima iz članka 132. stavka 1. točke (c) Direktive 2006/112 (presude od 10. lipnja 2010., *Future Health Technologies*, C-86/09, EU:C:2010:334, t. 41. i 42. i navedena sudska praksa i od 21. ožujka 2013., *PFC Clinic*, C-91/12, EU:C:2013:198, t. 27.).

30 U okviru te analize, a s obzirom na sudsku praksu navedenu u prethodnoj točki, nepostojanje liječničkog recepta prije telefonskog savjetovanja ili konkretnog liječenja nakon tog savjetovanja nije dovoljno za određivanje je li takvo savjetovanje obuhvaćeno pojmom „pružanje medicinske skrbi” u smislu članka 132. stavka 1. točke (c) navedene direktive.

31 U ovom slučaju savjetovanja koja se sastoje od pojašnjavanja dijagnoza i mogućih terapija, kao i predlaganja promjena u postojećem liječenju, mogu imati terapijski cilj jer omogućuju dotičnoj osobi da razumije svoju medicinsku situaciju i da po potrebi djeluje u skladu s njom, osobito uzimanjem ili neuzimanjem određenog lijeka, te na temelju toga mogu biti obuhvaćena pojmom „skrb” u smislu članka 132. stavka 1. točke (c) navedene direktive.

32 Nasuprot tomu, usluge koje se sastoje od priopćavanja informacija o bolestima ili terapijama, a koje zbog svoje općenitosti ne mogu pridonijeti zaštiti, održavanju zdravlja ili izlječenju ljudi, nisu obuhvaćene navedenim pojmom.

33 Također, usluge koje se sastoje od pružanja administrativnih informacija, kao što su kontakt podaci liječnika ili tijela za mirenje, ne mogu se izjednačiti s uslugama obuhvaćenima izuzećem predviđenim člankom 132. stavkom 1. točkom (c) te direktive.

34 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članak 132. stavak 1. točka (c) Direktive 2006/112 treba tumačiti na način da telefonsko pružanje usluga koje se sastoji od savjetovanja u vezi sa zdravljem i bolestima može biti obuhvaćeno izuzećem predviđenim tom odredbom, pod uvjetom da ima terapijski cilj, što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri.

Drugo pitanje

35 Najprije valja podsjetiti da je prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda na potonjem da u okviru postupka suradnje s nacionalnim sudovima uspostavljene u članku 267. UFEU-a nacionalnom sudu pruži koristan odgovor koji će mu omogućiti da riješi spor koji se pred njim vodi i da će, u tom

smislu, Sud po potrebi preoblikovati pitanje koje mu je postavljeno (presuda od 25. srpnja 2018., Dyson, C-632/16, EU:C:2018:599, t. 47. i navedena sudska praksa).

36 U ovom slučaju sud koji je uputio zahtjev navodi da se nijedan nacionalni propis koji je na snazi ne odnosi na stručne zahtjeve u pogledu medicinskih savjetovanja pruženih telefonom i da se, kada je riječ o programima praćenja pacijenata, u preporukama koje nemaju obvezujuću prirodu inak navode liječnici koji mogu u tome sudjelovati, ali bez izričitog navođenja medicinskih sestara ili medicinskih asistenata. Sud koji je uputio zahtjev smatra da je u tim okolnostima moguće predvidjeti da se izuzeće od PDV-a primjenjuje samo na telefonska pružanja medicinske skrbi u kojima je konzultiran liječnik.

37 Stoga valja smatrati da sud koji je uputio zahtjev svojim drugim pitanjem u biti pita podliježu li medicinski tehničari i medicinske sestre te medicinski asistenti koji pružaju usluge medicinske skrbi, a s obzirom na to da se te usluge pružaju telefonom, dodatnim zahtjevima u pogledu stručnih kvalifikacija kako bi se na navedene usluge moglo primijeniti izuzeće predviđeno člankom 132. stavkom 1. točkom (c) Direktive 2006/112.

38 Valja istaknuti da se navedenim pitanjem želi odrediti opseg dvaju uvjeta iz članka 132. stavka 1. točke (c) navedene direktive, kako su navedeni u točki 17. ove presude, prema kojima se pružanje medicinske skrbi izvršava „u okviru obavljanja medicinskih ili paramedicinskih profesija u skladu s njihovim definicijama u dotičnoj državi članici”.

39 U tom pogledu treba podsjetiti da iz samog teksta članka 132. stavka 1. točke (c) navedene direktive proizlazi da ona sama ne definira pojam „medicinske ili paramedicinske profesije”, nego da u tu svrhu upućuje na definiciju koju upotrebljava unutarnje pravo države članice (presude od 27. travnja 2006., Solleveld i van den Hout van Eijnsbergen, C-443/04 i C-444/04, EU:C:2006:257, t. 28. i od 27. lipnja 2019., Belgisch Syndicaat van Chiropraxie i dr., C-597/17, EU:C:2019:544, t. 23.).

40 U tim okolnostima države članice radi osiguravanja pravilne i jednostavne primjene izuzeća iz članka 132. stavka 1. točke (c) te direktive imaju diskrecijsku ovlast definiranja profesija u okviru kojih su pružene usluge medicinske skrbi izuzete od PDV-a i osobito utvrđivanja koje su kvalifikacije potrebne za obavljanje tih profesija (vidjeti u tom smislu presudu od 27. travnja 2006., Solleveld i van den Hout-van Eijnsbergen, C-443/04 i C-444/04, EU:C:2006:257, t. 29., 30. i 32. i od 27. lipnja 2019., Belgisch Syndicaat van Chiropraxie i dr., C-597/17, EU:C:2019:544, t. 24.).

41 Ipak, ta diskrecijska ovlast nije neograničena jer države članice moraju voditi računa, s jedne strane, o cilju te odredbe, a taj je da se zajamči da se izuzeće primjenjuje ujednačeno na usluge medicinske skrbi koje pružaju pružatelji koji imaju potrebne stručne kvalifikacije i, s druge strane, o načelu porezne neutralnosti (vidjeti u tom smislu presudu od 27. travnja 2006., Solleveld i van den Hout-van Eijnsbergen, C-443/04 i C-444/04, EU:C:2006:257, t. 31., 36. i 37. i od 27. lipnja 2019., Belgisch Syndicaat van Chiropraxie i dr., C-597/17, EU:C:2019:544, t. 25.).

42 Države članice na prvom mjestu moraju osigurati da se izuzeće predviđeno tom odredbom primjenjuje isključivo na pružanje medicinske skrbi koje je dovoljne razine kvalitete (vidjeti u tom smislu presudu od 27. travnja 2006., Solleveld i van den Hout-van Eijnsbergen, C-443/04 i C-444/04, EU:C:2006:257, t. 37. i od 27. lipnja 2019., Belgisch Syndicaat van Chiropraxie i dr., C-597/17, EU:C:2019:544, t. 26.).

43 U tom pogledu zahtjev dovoljne razine kvalitete primjenjuje se neovisno o sredstvu komunikacije odabranom za pružanje usluge.

44 Stoga je na državama članicama da utvrde stručne kvalifikacije koje predmetnim

pružateljima omogućuju pružanje dovoljno kvalitetne medicinske skrbi i da, po potrebi, zahtijevaju od njih stjecanje dodatnih stručnih kvalifikacija koje su potrebne za pružanje medicinske skrbi na druge načine osim telefonski.

45 Kao drugo, države članice moraju poštovati načelo porezne neutralnosti, kojemu se protivno da se sa sličnim uslugama, a koje su stoga međusobno konkurentne, u svrhe PDV-a postupak različit (presude od 27. travnja 2006., Solleveld i van den Hout-van Eijnsbergen, C-443/04 i C-444/04, EU:C:2006:257, t. 39. i od 27. lipnja 2019., Belgisch Syndicaat van Chiropraxie i dr., C-597/17, EU:C:2019:544, t. 28.).

46 Stoga je ponajprije na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri je li isključenje savjetovanja i programa praćenja pacijenata koje obavljaju medicinski tehničari i medicinske sestre te medicinski asistenti iz izuzeća predviđenog člankom 132. stavkom 1. točkom (c) Direktive 2006/112 protivno načelu porezne neutralnosti ako ti pružatelji, s obzirom na svoje stručne kvalifikacije, mogu jamčiti da će navedeno telefonsko pružanje usluga biti jednako kvalitetno kao i usluge koje, istim sredstvom komunikacije, pružaju drugi pružatelji.

47 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na drugo pitanje valja odgovoriti tako da članak 132. stavak 1. točka (c) Direktive 2006/112 treba tumačiti na način da se njime ne nalaže to da medicinski tehničari i medicinske sestre te medicinski asistenti koji pružaju usluge medicinske skrbi, a s obzirom na to da se te usluge pružaju telefonom, podliježu dodatnim zahtjevima u pogledu stručnih kvalifikacija, kako bi se na navedene usluge moglo primijeniti izuzeće predviđeno tom odredbom, pod uvjetom da se može smatrati da su one jednako kvalitetne kao i usluge koje, istim sredstvom komunikacije, pružaju drugi pružatelji, a što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri.

Troškovi

48 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (šesto vijeće) odlučuje:

1. **Članak 132. stavak 1. točka (c) Direktive Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost treba tumačiti na način da telefonsko pružanje usluga koje se sastoji od savjetovanja u vezi sa zdravljem i bolestima može biti obuhvaćeno izuzećem predviđenim tom odredbom, pod uvjetom da ima terapijski cilj, što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri.**

2. **Članak 132. stavak 1. točka (c) Direktive 2006/112 treba tumačiti na način da se njime ne nalaže to da medicinski tehničari i medicinske sestre te medicinski asistenti koji pružaju usluge medicinske skrbi, a s obzirom na to da se te usluge pružaju telefonom, podliježu dodatnim zahtjevima u pogledu stručnih kvalifikacija kako bi se na navedene usluge moglo primijeniti izuzeće predviđeno tom odredbom, pod uvjetom da se može smatrati da su one jednako kvalitetne kao i usluge koje, istim sredstvom komunikacije, pružaju drugi pružatelji, a što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri.**

Potpisi

* Jezik postupka: njemački